

Most már csak barátai vannak. Nagy érdeme az, hogy a nép gondolkozását meg tudta mozgatni s honfitársaiban fel tudta kelteni a nemzeti érzést. Becsületos, jószándékú ember volt. Talán túlságosan bízott az emberekben, emiatt volt sok csalódásban része, különösen élete vége felé. De bármi történjék Kínában, az azokon a nyomokon történik, amelyeket ő hagyott maga után. Munkája folytatódik, míg az egykori hatalmas birodalom ki nem emelkedik a kaoszából, amelyben most van. S akkor az ő nagy álma és hite valóra válik, hazája megint elfoglalja azt a helyet a népek közt, amely nagyságánál és multjánál fogva megilleti.

Megyeri József

A FINNUGOR NÉPROKONSÁGI ESZME¹

„Add Teremtőm, engedd Isten
Add, hogy boldoguljunk itten,
Éljünk mindig békességgel,
Haljunk majdan tisztességgel
A felséges finn hazában
A szépséges Karjalában!“

Igy imádkozik Finnország hatalmas szelleme, a *Kalevala* hőse, az öreg Väjnämöinen.²

Mily csodálatosan hasonlít e néhány sor a Vörösmarty írta *Szózat* fenséges szavaihoz:

„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely
Áldjon vagy verjen sors keze
Itt élned és halnod kell!“

Ha kérdjük, vajjon véletlen-e, hogy e két nemzet ugyanazt a ragszkodást fejezi ki földje iránt, azt kell felelnünk: nem! Nem véletlen, hogy a két nép ugyanúgy gondolkodik, ugyanúgy érez. Mert a mindenséget vezérlő elme akaratából ez a két nép egy töből fakadt.

Csodálatosan egyezik a két nép sorsa. Kis nemzet a magyar, kis nemzet a finn is. Mind a kettő tudja, hogy csak két kincse van: a földje és a lelke. Ha ezeket elveszti, mindenét elvesztette.

Ma különösen időszerűek a *Szózat* és a *Kalevala* szavai, hiszen a magyar nemzet most folytatja küzdelmét, hogy fokozatosan visszanyerje elszakított országrészeit. És majdnem egy éve, hogy Väjnämöinen népe megkezdte titáni harcát szabadságáért. Ezren és ezren haltak tisztességgel a felséges finn hazában, a szépséges Karjalában. Mégis, hiába küzdött Észak népe; a legősibb finn föld, a szépséges Karjala, idegeneké lett.

Hisszük azonban, hogy ez nem lesz örökké így. Amint lassankint felszabadulnak idegen járomban sínylődő magyar véreink, éppen így eljön az az idő is, amikor ismét szabadon szárnyal a dal Karjalában.

¹ A Turáni Társaság és a budapesti I. kerületi állami Verböczy gimnázium Önképzőköre által 1940 október 24-én közösen rendezett finn-ugor néprokonsági ünnepen elhangzott megnyitóbeszéd. Elmondotta az Önképzőkör ifjúsági elnöke.

² Vikár Béla fordítása.

Szent meggyőződésünk, hogy eljön az az idő is, amikor észttestvéreink sorsa ismét jobbra fordul.

Ma már eltéphetetlen sorsközösségben élnek ezek a testvérnépek. És mégis: 100 évvel ezelőtt még a finn is, a magyar is árvának, testvértelennek érezte magát. Hála azonban tudósaink fáradhatatlan munkásságának, most már tudjuk, hogy messze Északon s Keleten népek élnek, amelyek testvéreink.

Ennek az egymásra találásnak ünnepét üljük ma is. Nemzeti szempontból nagy a jelentősége, hogy a finn-ugor néprokonsági gondolat elmélyítésének oly hűséges pártfogója van, mint a Turáni Társaság, amely évről évre megrendezi a néprokonsági napot.

Megünneplik ezt a napot Finnországban s megünnepelelték eddig minden évben Észtrországban is. Biztosak lehetünk benne, hogy észttestvéreink megünneplik a mai szomorú időben is, ha másképp nem lehet, léleekben.

Az imént érkezett távirat bizonyossága annak, hogy most is velünk éreznek.

A Finnség Szövetsége a következő táviratot küldte a Turáni Társaság elnökségének:

„Turáni Társaság, Budapest, Országház.

Rokonnépek napján finnség szövetsége szívélyes üdvözlét küldi társaságunknak és magyar testvérnépnek. Mindent vissza!

Heiskanen professzor, Kettunen professzor elnökök.“

Minden évben másutt rendezi a Turáni Társaság ezt a felemelő ünnepséget. Nem véletlen, hogy idén éppen a Verbőczy gimnáziumra esett a választás.

Intézetünknek értékes és régi kapcsolatai vannak észzaki testvéreinkkel. 1936-ban e nap ünneplésekor a helsinki gyakorló középiskola üdvözlét küldött a Verbőczy gimnáziumnak, amelyre iskolánk igazgatósága válaszolt. Tavaly, a finn-orosz háború idején a Verbőczy gimnázium ifjúsága volt az első, amely nagyobb pénzüsszeggel támogatta a finn Vöröskeresztet.

De ezeken felül mélyebb kapcsolataink is vannak. 15 éven át iskolánkban volt tanára *dr. Bán Aladár*, aki a finn-magyar rokonság elmélyítése érdekében hervadhatatlan érdemeket szerzett. Észzaki testvéreink történelmének alapos ismerője, költészetüknek gyöngyeit átültette anyanyelvünkre és ezeknek a néprokonsági napoknak megünneplését is ő kezdeményezte nálunk.

Mi pedig, az intézet mai növendékei, különösen szerencsések vagyunk, mert tanít minket és vezeti önképzőkörünket *dr. Virányi Elemér* tanár úr, aki éveket töltött észzaki testvéreink körében és aki hazatérve, nagy szaktudásával fáradhatatlanul dolgozik a finn-ugor néprokonsági eszme érdekében.

Tudjuk azonban, hogy ezek a kapcsolatok nemcsak büszkeséget jelentenek számunkra, hanem komoly kötelezettségeket is. Méltóaknak kell maradnunk az iskola tradíciójához. A finn-ugor néprokonsági gondolat ápolása érdekében dolgoznunk kell.

Mint a Verbőczy gimnázium önképzőkörének ez évi elnöke, e helyről is hálás köszönetet mondok a Turáni Társaság elnökségének, hogy erre már is alkalmat adott nekünk.

Mély tisztelettel üdvözlöm a megjelent finn és észt testvéreket, iskolánk igazgatóságát és tanárait, az egyesületek képviselőit, a mai est közreműködőit és a mélyen tisztelt érdeklődő közönséget.

Szeretettel készültünk erre az estélyre, hogy szerény szolgálatainkkal hasznára lehessünk a nemes célnak.

Amidőn tehát hálás köszönetet mondok a szíves megjelenésért, kérem a jó Istent, tegye boldoggá, erőssé a finn-ugor testvérnépeket és őrizze meg örökre szabadságukat!

Eläköön Suomi! Jumal valvagu üle Eesti!

vitéz Klaniczay Tibor

KARJALA

V. A. Koskenniemi

*Oh Karjala, te benned elvesziti
Szuomi legszebb, legdrágább díszét!
Hol finn eke szántott, finn szablya harcolt
s a lantról ének áradt szerteszt,
minden beszéli, hogy velünk haladtál
hűségesen ott, túl a végeken
S értünk gyakorta egymagadba' küzdél
bizánci kardok ellen hősién.*

*Sudár dalfád föl, a magasba szökkent,
míg a hon többi része hallgatott
s évszázadok ölébül a világnak
hírt vitt mi rólunk szárnyaló dalod.
Most daltalan lesz a tavak vidéke
s a kantale nem zeng a finn hazán;
te népünknek keresztjét hordva némán
nem sírsz, kesergesz úgy, mint hajdanán.*

*Oh Karjala, Szuomi ősi tája,
Ki mérhetné föl szenvedésed?
Ki tudja számát hősi tetteidnek,
miket karod dicsően végbevitt
a nemzetért, ki rút bilincsbe verten
leroskadott a zsarnok kény előtt
s csupán a hősök s vértanúk szívéből
meríthetett bizalmat és erőt.*

*Oh Karjala! most Finnország szívében
te mélyebben lakol, mint bármikor;
napok, hetek, esztendőök eltűnésén
te nőni fogsz, nagyobbra változol;
ekéd tovább szánt, kardod egyre villog,
s vigasztalón zeng kanteléd szava:
éltünknek egy, csak egy a célja eztán —
az oszthatatlan, édes-egy haza!*

Finnből fordította: Bán Aladár